

Gensyn med Arvid

ANMELDELSE / 11.10.15

Per Pettersons debut 'Aske i munden, sand i skoen' er netop genoptrykt. Den er et godt gensyn med Pettersons alter-ego Arvid Jansen.

Charlotte Lybecker

Den norske forfatter Per Pettersons debut *Aske i munden, sand i skoen* fra 1987 tematiserer et barns åbne forhold til en verden, der både er spændende og grufuld. En verden med kærlighed, tryghed og leg, som også rummer død, ensomhed og sorg. Den danske oversættelse udkom første gang i 2008, hvor Petterson roses for sin præcise skildring af de sarte familie- og venskabsrelationer og for at beskrive et hverdagsliv forvandlet til magi. Debuten er netop blevet genoptrykt af forlaget Batzer & Co og markerer sig endnu engang som en talenrig debut. Med ironisk lethed skildrer Petterson en ung drengs udvikling i ti noveller samlet til en kort roman.

I øjenhøjde

Aske i munden, sand i skoene er et godt sted at starte sit bekendtskab med figuren Arvid Jansen og få indblik i Pettersons minimalistiske stil. Hovedpersonen Arvid Jansen har en vild fantasi, drømmer ofte og tisser i

sengen om natten. Læseren er ført tilbage til en lille forstad til Oslo i slut halvtredserne. Romanen skildrer Arvids relationer til sin far, der arbejder på en skofabrik og senere en børstefabrik. Moren der gør rent hjemme, søsteren Gry, der læser Anders And blade meget langsommere end Arvid og den ensomme onkel Rolf med spottende kommentarer. Hertil fortælles om naboen Fede, den italienske kunstmaler Bandini og om de ældre drenge, som Arvid ønsker at imponere. Petterson skildrer Arvids nederlag og sejrer, og læseren ser verden fra et barns synsvinkel.

»Far havde en stærk ryg og han foretog sig altid noget, som oftest med ryggen til Arvid, og så levede den sit eget liv, ryggen, under den blå T-shirt, i solen og varmen og var svedig i store mørke pletter. Arvid kunne se på den i lang tid og føle sig godt tilpas.«

Arvid ser op til sin far, der ofte beretter om tiden før krigen, da han boksede og blev kaldt Forhammeren. Over for farens mandighed er Arvids spinkle, mørke udseende, der senere kommenteres af onkel Rolf som værende resultatet af morens sidespring i Italien. Men Arvid lader sig ikke kue af onklens sjofle kommentarer. Han udvikler sig og finder ud af, hvad han kan bruge sin splejsede krop til.

Beskrivelsen af forholdet mellem far og søn skaber en intimitet i fortællingerne og illustrerer et generelt skel mellem de voksnes og barnets verden. En verden drevet af rationalitet og stiltiende dilemmaer over for et fantasifuldt drømmeunivers, hvor der lever krokodiller og slanger i soveværelset. Petterson skaber en kontrast mellem det begejstringsfulde og lystige drengesind og det tungere, nostalgiske voksensind.

At skære ind til benet

Pettersons romaner taler med hinanden og denne intertekstualitet bevirker, at man hurtigt bliver fortrolig med de personer og temaer, han skildrer. Opfølgeren til *Aske i munden, sand i skoene* er *Ekkoland* fra 1989, der drager mange paralleller til debuten. Det samme er gældende for resten af forfatterskabet, hvor Arvid dukker op, og forholdet mellem far og søn er tematiseret. Pettersons sprog har en fremdrift, der står i modsætning til forfatterkollegaen Karl Ove Knausgård's detaljerede beskrivelser, som ofte spreder sig over flere sider. Hos Petterson ligger der altid noget under overfladen, der ikke er umiddelbart synligt. Udover Knausgaard drager Pettersons forfatterskab også perspektiver til Tomas Espedal. Fælles for de tre samtidige norske forfattere er deres undersøgelse af identitet, erindring og barndom. Som Liselotte Wiemer fra Weekendavisen udtaler: *»Det er sagt før: Norge rykker! Og det er ikke mindst en forfatter som Per Pettersons fortjeneste.«* Petterson fik sit internationale gennembrud i 2007 med romanen *Ud og stjæle beste*, som blev kåret til en af årets fem bedste romaner i *The New York Times Book Review*. Da *Aske i munden, sand i skoene* udkom i USA i foråret, blev Petterson rost for sin syngende prosa og blanding af lys og skygge, humor og alvor.

**Aske i munden, sand i
skoen**

Per Pettersen

Batzer & Co.

Oversat af Jannie

Jensen og Arild Batzer.

2015. 128 sider. 129 kr.